

סיפורו האישי של ד"ר רחמים מלמד-כהן

"החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל, יט')

ד"ר רחמים מלמד-כהן מספר על חייו ועל הבחירה שלו בחיים;

נולדתי בשנת תרצ"ח (1937) ונקראתי על שמו של סבי, שהיה הרב הראשי של יהדות שיראז בפרס, ולימים רבה של עדת יהודי פרס בירושלים. כל השנים חשתי אחריות כבדה בעצם נשיאת שמו. בנו, אבי, יעקב חיים, נולד בירושלים. הוא ניהל את בית הספר "אור החיים" והשיא אלפי זוגות-מכל העדות, המעמדות והחוגים, בזכות אישיותו הססגונית. לפני כשנתיים וחצי סיפרה לי הגב' אתי קליין, אלמנתו של אריה ז"ל, שהיה חולה ב-ALS, שאבי חיתן אותם בשנת 1970. אבי, שנפטר לפני 15 שנה, היה "יקיר ירושלים" בזכות פעילותו ופועלו.

עירית ירושלים קראה לכיכר, שנמצאת ברחוב בו אני מתגורר, על שמו. אמי, רחל, בת למשפחת סוחרים מהעיר חלב, סוריה - הרעיפה עלינו חום, אהבה וחוכמה. נוכחותה עוטפת אותי עד היום.

התגייסתי לנח"ל ובסיום 6 חודשי טירונות קשה, נבחרתי לקומונר וריכזתי את סניף "עזרא" בירושלים. השקעתי את כל זמני ומרצי והסניף בן 500 החברים פרח. מנהל ביה"ס "חורב", שמע אודותיי וגייס אותי לטובת כיתה ו'- כיתה מורדת, שאיש לא יכול לה. נעניתי לאתגר, נכנסתי לכיתה ואמרתי לתלמידים: "אני לא רוצה שתלמדו. אני רוצה שתצאו מפה בני אדם!". שלוש שנים חינכתי את כיתה ו', ממנה יצאו דוקטורים, רבנים ובעלי תפקידים בכירים. עד היום אנחנו שומרים על קשר והם סועדים אותי. הם יצאו בני אדם!

אלישבע, רעייתי, הייתה הגזברית של סניף "עזרא" והיא מאוד מצאה חן בעיניי בזכות מסירותה לעבודה ובזכות חריצותה וחכמתה, אבל כל אלה היו כאין וכאפס לעומת חיוכה. בשנת תש"כ (1960) הפכה אלישבע טחובר לרעייתי היקרה והמסורה והימים הוכיחו שזו הבחירה הכי טובה שעשיתי בחיי. שנה אחרי הנישואים נולד בננו אייל, הבכור מבין ששת ילדינו ושנתיים אחריו הצטרפה אפרת- בתנו.

אחרי שלוש שנות הוראה נסענו לבומביי בהודו, לשליחות חינוכית מטעם הסוכנות ו"בני עקיבא". כך נגלה לעינינו עולם חדש, בו שלובים יחד העושר והעוני, היופי והכיעור, נופים מדהימים לצד משעממים. "...המון אדם, המון צבעים, המון צלילים והמון תנועה. סווארים אצים נושאים חבילות או מריצים עגלות עמוסות..." ("פעם אחת", עמ' 39). הייתי בן 26 וניהלתי את ביה"ס "גייקוב ששון", שמנה 1,500 ילדים, ובמקביל, ריכזתי את סניפי "בני עקיבא" בבומביי ובדלהי. כמו כן, ארגנתי 14 כיתות שהיו מפוזרות בכל רחבי בומביי, ובהם למדו המועמדים לעלייה לישראל. מוניתי כפרופסור ללימודי יהדות באוניברסיטת בומביי: "...פנו אלי מאוניברסיטת בומביי וביקשוני לעמוד בראש החוג ליהדות. העמידו לרשותי קתדרה, עשו לי כבוד רב והכתירוני בתואר "פרופסור". כך דילגתי על תארי ביניים..." ("פעם אחת", עמ' 53).

הוד, בננו השלישי, נולד בהודו. חזרנו ארצה, בן 30 הייתי. מנהל אגף החינוך הדתי במשרד החינוך מינה אותי כמפקח במחוז הצפון והייתי המפקח הצעיר ביותר במדינת ישראל. היו אלה שנים של עשייה חינוכית. בינתיים נולדה רחל, בתנו הרביעית, בגליל, ולבסוף, התאומים הדר ויעקב. ששת ילדנו עוסקים היום בשני תחומים: 3 בחינוך ו- 3 בהיי-טק.

תוך כדי עבודתי כמפקח, נתבקשתי להתמחות בחינוך מיוחד ובהקמת מסגרות לילדים בעלי צרכים מיוחדים. החלטתי להעלות את הנושא אל

המודעות הציבורית. בעקבות זאת, חזרתי לאוניברסיטה העברית שם למדתי בעבר גיאוגרפיה והיסטוריה ועתה המשכתי לתואר שני ושלישי בנושא חינוך מיוחד. עבודת הדוקטור שלי הייתה בנושא "הילד החריג והחינוך המיוחד עפ"י מקורות ביהדות". כתרתי גם את אחד מספריי, בשם הזה. היום שילוב הילד החריג בכיתות רגילות הוא דבר שבשגרה, אבל באותם ימים היה עלי לעבוד ולפעול קשה כדי לגרום לכך שתהיה פתיחות לעניין. עבור פעילותי זכיתי בתואר "יקיר החינוך הדתי" וכן "מחנך למופת" ו"מורה מורינו".

במשך 30 שנה עמדתי בראש החוג לחינוך מיוחד אותו הקמתי במכללה ירושלים לבנות, וכן במכון להכשרת מורים ליד קיבוץ שעלבים, שם לימדתי עד שנה שעברה. בשנת 1989 מוניתי מפקח ארצי על תוכניות-לימודים בחינוך הדתי. פרשתי לפני 7 שנים.

לפני 14 שנה, בגיל 56, הרגשתי כאב קל בכתף שמאל, כאב שהפך לחולשה, שהחלה מתפשטת גם לאצבעות. רעייתי ואני החלטנו לגשת לרופא נוירולוג. קיבלנו ממנו הפניה לנוירוכירורג בבי"ח הדסה עין כרם ש"איבחן" מיד כי עלי לגשת בתוך שבועיים לניתוח בעמוד השדרה (דיסקוס), אחרת זה יסתיים במוות. החלטנו לקבל חוות דעת שנייה והגענו לנוירולוג בבי"ח "שערי צדק", שחשש כי יש לי ALS. המון צילומים ובדיקות (LP, MRI, CT, EMG) שונות,

שלוו בדקירות- המשיכו להיעשות, אבל האבחון היה סופי. פנינו לפרופ' גדות, שהסביר לנו מה עתיד לקרות לי וסיפר על השיתוק ההדרגתי שיתרחש בגופי, עד שיום יבוא ולא אוכל אפילו לגרש זבוב שיעמוד על אפי. דבריו התקבלו אצלי בשוויון נפש ובצורה רציונאלית, עד כי התפלאתי על עצמי. התכונן הקר והמחושב אמנם החל, אבל בלילה זלגו הרבה דמעות. אז החלה ההיכרות העמוקה שלנו עם הרפואה המשלימה והאלטרנטיבית. משם עברנו לאנשי קבלה, אדמו"רים, מוכרי קמיעות ובעלי אנרגיות. אחריהם הצטרפו שרלטנים מסוגים שונים: קוסם מאנגליה, מכשפה, קוראת בעיניים ואף מומחה בניתוח וירטואלי. למרות שהתנגדתי וסירבתי ללכת, לחצו עלי הסובבים אותי בנימוק של "מה אתה מפסיד?". הפסדתי זמן, כסף רב ואמונה.

כיום אני מוזן בפיג, משותק בכל גופי, מדבר בקושי, כותב בעזרת עכבר-עין (40 תווים בדקה!) ומונשם. אני ממשיך בפעילות מלאה: מנהל שתי ישיבות בירושלים; כתבתי כבר מספר ספרים. אחד מספריי "ובחרת בחיים", הכולל מחשבות ועצות על שיפור איכות החיים, הוא אחד הספרים המפורסמים בתחום ההדרכה לצוותים רפואיים, עו"ס ופסיכולוגים. שנות מחלתי הן השנים היפות בחיי, יחסית למצבי, כי אלה הן שנים של יצירתיות ופוריות.

"גיליתי כוחות נפשיים עצומים בתוכי. כמו כן, גיליתי את הסביבה, המשפחה והחברים המסורים" (ערוץ 1, 31.8.01). אחותי הבכורה- רוחמה, מגיעה אלי בימי רביעי. אם היא נעדרת, אין יום רביעי. אביבה, אחותי, אחראית על הפקת כל ספריי, שיצאו לאור בזכות פועלה. אלי, אחי, מנהל את תיכון "הראל" במבשרת ציון, המונה מעל 1,000 תלמידים והוא פוקד את ביתי בתדירות גבוהה מאוד. אחותי אסתר מגיעה אלי בימי שני והיא אחראית על העבודה המשרדית. ידידי יצחק שטרן, חברי הקרוב מזה 58 שנים, סועד אותי בכל בוקר, יום יום, עשר שנים רצופות. צדיק גדול הוא חברי, שעוטר אותי בכל בוקר בטלית ועוטר אותי בתפילין.

ששת ילדינו הביאו לעולם את 27 נכדינו, פירי פירות. הנכדים שלנו הם הריבית דריבית והנחת שאנו זוכים מילדינו רבה. "מאז פרוץ המחלה החיים קיבלו פרופורציות אחרות: מה שהיה מאוד חשוב בעבר, כיום כבר הרבה פחות חשוב, ומה שהיה פחות חשוב בעבר נהפך לחשוב מאוד" (עת לחשוב, חשוון תשס"ב-2002).